

Zadanie 1.2. Zachowanie ex situ zasobów genowych ogrodnich roślin użytkowych.

Cel zadania: Głównym celem zadania jest zachowanie dla przyszłych pokoleń w stanie żywym obiektów ogrodnich roślin użytkowych i ich dzikich krewniaków. W ramach zadania będzie prowadzony zbiór obiektów, utrzymywanie ich w kolekcjach ex situ, charakterystyka i ocena dla wykorzystania w hodowli twórczej i pracach badawczych oraz w działalności na rzecz wyżywienia, zrównoważonego rolnictwa i zachowania bioróżnorodności terenów wiejskich.

Opis zadania – zakres rzeczowy planowany na 2023 rok:

- 1) utrzymanie następujących kolekcji roślin ogrodnich w formie wegetatywnych kolekcji polowych, w karkasach, tunelach foliowych, kulturach *in vitro* oraz w kriobankach:
 - a) rośliny warzywne (czosnek, szalotka i dzikie gatunki *Allium*, szparag),
 - b) rośliny sadownicze (jabłoń, grusza, śliwa, wiśnia, czereśnia, brzoskwinia, morela, leszczyna, orzech włoski, podkładki drzew ziarnkowych, podkładki drzew pestkowych, dzikie gatunki drzew owocowych, truskawka i poziomka, malina, jeżyna, porzeczki, agrest, borówka wysoka, żurawina wielkoowocowa, winorośl oraz rzadkie gatunki roślin sadowniczych, jak: aktinidia, bez czarna, cytryniec chiński, dereń jadalny, jagoda kamczacka, rokitnik, róża owocowa, świdośliwa),
 - c) rośliny ozdobne (lilia, narcyz, tulipan, mieczyk, róża),
 - d) rośliny miododajne (gatunki jednoroczne, dwuletnie, byliny, krzewinki, krzewy, drzewa);
- 2) charakterystyka morfologiczna i ocena wartości użytkowej 40 obiektów roślin ogrodnich oraz określenie tożsamości genetycznej 20 genotypów wiśni, przekazywanie informacji do centralnej bazy danych o zasobach genowych roślin użytkowych prowadzonej w Instytucie Hodowli i Aklimatyzacji Roślin – PIB w Radzikowie;
- 3) przeprowadzenie 2 ekspedycji terenowych: 1 w celu pozyskania zrazów starych odmian drzew owocowych i 1 ekspedycji w celu pozyskania nowych genotypów warzyw;
- 4) udostępnianie zgromadzonych obiektów z kolekcji utrzymywanych w warunkach polowych, szklarniowych, *in vitro*, w ciekłym azocie (innymi metodami niż w formie nasion);
- 5) przygotowanie i przeprowadzenie 2 działań promujących zasoby genowe roślin ogrodnich i podnoszących świadomość społeczeństwa w zakresie znaczenia zasobów genowych ogrodnich roślin użytkowych:
 - zorganizowanie warsztatów o odmianach winorośli i starych odmianach drzew owocowych z kolekcji IO-PIB oraz ich wymaganiach agrotechnicznych;
 - przygotowanie przewodnika „Odmiany drzew owocowych do nasadzeń alejowych i przydrożnych” w zakresie czterech gatunków drzew: jabłoni, gruszy, wiśni i czereśni;
- 6) współpraca z instytucjami krajowymi (Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych w Słupi Wielkiej, Muzeum w Nieborowie i Arkadii) i międzynarodowymi ECPGR (Europejski Program Współpracy ds. Roślinnych Zasobów Genowych), ISHS (Międzynarodowe Towarzystwo Nauk Orodnich), Eufirin (Europejska Sieć Sadowniczych Instytutów Badawczych), innymi zagranicznymi instytutami badawczymi - w ramach grup roboczych i zgodnie z otrzymywanymi ofertami lub zapotrzebowaniem;

Planowane na 2023 r. mierniki dla zadania 1.2.:

1. liczba obiektów scharakteryzowanych i ocenionych na rzecz hodowli: 40
2. liczba obiektów, którym określono tożsamość genetyczną: 20
3. liczba przeprowadzonych ekspedycji: 2
4. liczba działań służących podnoszeniu świadomości społeczeństwa: 2